

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Χ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Διήγημα της Σαρακοστής

Ο κύρ' Νικολάκης, ο κρασοκανάτας ήταν γνωστός σ' όλο το χωριό για το μπυκρούλι του. Ήπινε σάν νεροφαίδια! Φαντασθήτε λοιπόν τι έγινε μιά μέρα στο χωριό όταν μαθεύτηκε ότι ο Νικολάκης έγινε καλόγηρος! Χάλασε ο κόσμος. Ο Νικολάκης Καλόγηρος; Άδύνατον! Τών αδύνατων αδύνατον... Κι όμως ήταν αλήθεια. Και να πώς έγινε το πράγμα:

Καθόταν μεταποικρηλάτιος.

Καλώς την, την Σαρακοστή, με σκόδα, με κρεμμύδια, φάβα, ίλιγς και ταραμά, τουρισά, σουπιές και μύδια.

Γλεντούσε από το πρωί, ή μάλλον το συνέχιζε το γλέντι του από το βράδυ της Άποκρηξ. Καρμιά διακοπή! Όλη την νύχτα έπινε άποκρηάτικα και μόλι: χάραξεν ο ήλιος ροφούς Σαρακοσιανά. Τό παιδί του καπαλιού, καθάρως με την πατασούρα, τά μακαρόνια, τά τυριά, τά λείφανα της πηττας και τ' αβγά και έφαρα μεζέδες της Σαρακοστής. Έτσι πέρασε από τό ένα καθεστώς στο άλλο, πλέοντας μέσα στο κρασί, πιστός στά δόγματα της Εκκλησίας, σάν εὐλαβής Χριστιανός. Και πώς να μην εινε πιστός, σέ μιά τέτοια θρησκεία, από άπαγορευεία τά κρέατα, τά ψάρια, τά γάλατα και τά τυριά, με άφινει να πηγ το κρασίκι κόκκινο και άνακουφιστικό, μέσα στις γιορτές, τά πανηγύρια της, τις χαρές της, τις δόξες και τις σαρακοστές της, στις νηστείες και τις εξαιρέσεις της ;...

« Κατάλοις οίνου και έλαιου » λέει. Δοξαζόμενο τ' όνομά της και σφρασιός ή άποφάσιός της ! Και σάν πιστός Χριστιανός συμμορφωνόταν ο Νικολάκης μ' όλα αυτά. Κι έπερνε πάλι τό τραγούδι, δοξασιτικό πρός την ήμέραν και τά θάρα του Θεού.

Άν άποθάνα θάμει με κάτω από 'να κλίμα να νουάθω οταφουλόζουμο, και μέσ' από τό μήμημα !

Τού φέρουν ταραμά με φιλοκοιμένο κρεμμυδάκι, χταπόδια και σουπιές ξυθάτα, φάβα με ένα λάκκο μεγάλο, για τό « έλαιον ».

— Γιατί να μή μαγειρέσουν, ερά παιδιά και με κρασί ;
— Για να τό πίνουμε παρθένο ! Άπήνησαν ο πάτερ Νικολάκης, της γαιτοκικής Μονής που κατέθηκε στήν πόλι να φωνίση, και γύρισε, πριν κατεβή στο Μοναστήρι, να χαιρέτηση όλα της χώρες τά κρασοπουλιά.

Ο ήλιος κόκκινος, άναμμένος, άναψε και κοκκίνωσε τή θάλασσα από άκρη σ' άκρη, και ρόδιος έλα τά θουά. Τό θάμαμα αυτό, ή βρυθρά λάμψης και άποθώσις άκαιρίας της άβηξης, άνεπισπνο ναα στροφή στόν Νικολάκη, τόν παλιό θαλασιανό, της θάλασσας θηριό και της κρασοεπρέλας φώθηρο.

Νήταν ή θάλασσα κρασί, νήταν ή βάρμης νοθπες...

— Άν τ' άφινεις αυτό, τόν διάκοφεν ο Νικολάκης, να πάμε στο Μοναστήρι να χαλάσουμε τά κούλουμα ;

— Στο Μοναστήρι ! άπάντησε ο Νικολάκης. Μά γιορτάζεις Κούλουμα και σεις ;

— Μά τι μονάχα ψυχοσάββατα θάχομε ! Άν είμμεθα χριστιανοί ήμεις ! Πάμε μονάχα να φωνίση.

Και « έσιγίχλισαν » τό γαϊθουράκι του, πού τό έλεγε, και « έβασταγός » του, και πρέθησαν στήν αγορά. Στοιμάσαν τά μαγαζιά με μурτιές και πρασινάδες, κορβέλλες χάρτινες, φανάρια και σημαίες, εικόνες της άπαναστάσεως και όλων των έλληνηκών πολέμων. Θεέ μου, τι θουίσε, τι άιμα. Τι σφαγή, άπάντα από τά σαρακοσιανά δόδοματα και τούς μεζέδες ! Όποιαί έκατόμβαι άθηνικά, έπάνω από τήν εκκλησιασιτικήν άγκράτιαν και τήν ειρήνην των τροφών !

Σκυφτός όλγυν ο Νικολάκης, άγέμειζαν πρόφμα της ήμέρας, τά δισόκλια. Άν παρέλειψε και τά άρχαία « τρωγάλια », ούτε τά σύγχρονα τά « ερεχτοκούκια ». Άγόρασε και γάδαρα κι' άλλα θαλασιανά. Άγόρασε κι' άχινοφς.

— Άδού! εινε οι καλόγηροι της θάλασσας ! είνε σάν πωλητή.

Γιά να έξαγρίσουν την ψυχή του.

— Με τήν διαφορά, τού άπήνησαν ο γέρο ψαρράς, ότι αυτοί έχουν τά άγκάδια άπ' έξω άπ' τό ράσο !
— Είνε τουλάχιστον γεμάτοι ;
— Έάν Σαρακοσιανοί... ή γούμνομο !
— Κράτα τό ζεμπιλί με τις άχουβάδες και τά κρεμμυδοπουλα, είνε ο Νικολάκης στόν Νικολάκη και πάμε. Τό « βασταγός » κοντεύει να κοφομασφή και πρέπει να τό εφορτάσουμε λιγάκι. Και άνάβηκαν κατά τό Μοναστήρι, τραγουθώντας :

Της Σαρακοστής τό λάδι θά μας πάη εις τόν Άδη Πειρασμός εις' τό χυβάρι, τήν ψυχή μας, άς τήν πάη.

Οι άγιοι πατέρες περίμναν.
— Καλώς τόν Νικολάκη, τι καλά μάς έφερές !
— Ο Νικολάκης τούς άπάντησε άμυθώτως και συμβολικά, με μιά του τόπου παροιμία :

Ήρθεν από τό Μοναστήρι « με τό βασταγός ».

— Τήν Τυρινή άποκρηά από γυνάικα μακρού, και σάν κούλουμα ραπάνια, — έφορκιμένα τά φουστάνια — κι' έλες τις εράτα βρομέδες, εις τό εράρι ή κυράδες !...

— Πορεύου εις όδον ειρήνης ! τού είπεν ο Νικολάκης δείχοντάς του τήν μεγάλην αίθουσα τού μαγειρείου, όπου, κάτω από καμάρες σκοτεινές και καντιναμένες, έβραζαν τρώστικα καζάνια κολλάζοντα σάν παραφωτισμένο ήγούμνομο πού ροχαλιζούν.

Ήσκυφεν ο Νικολάκης τι να ιδή ! Μέσα σέ παχύν χυλόν, έβραζαν φασόλια λευκά και νόστιμα, με όλοστρώγγυλας και παχουλές μαφρες δολιχές, πού φανίνονσαν, μέσα στού κόχλου τού άνακάτωμα, σάν μελανοι καλόγηροι, να στριφογυρίζουν και να χοροπηθούν, και να χορεύουν με λευκόσαρκας κοπέλλες !

Κούλουμα στο Μοναστήρι άδειασέ το, τό ποτήρι.

— Γιατί βάζετε τόσες έληές στά φασόλια ; Ρώτησε.

— Γιατί λάδι άγνό δέν άπιτρέπεται, τήν Καθαρή βρομέδα, τού άποκρηάτικαν.

Παρακάτω στά μεγάλα λιθνα γουάτα, καλόγηροι κοπάνιζαν μαθρο χαδιάρι με λεριόν και λίγο παραπέρα μέσα σέ εὐλίνας γαββάδες, μεγάλες σάν ποτήριες άλόγων, παρασκευάζοντας ή ταραμομαλάκια ! Σέ εὐθείες τσουκάλες βράζαν άστακοί, με τό δικό τους θαλασιάνερο, εδθ άνοίγαν τις άχουβάδες για όρεχτικά, έκαι έδγαζαν τις ξυθάτες τις σουπιές και τά έσρα χταπόδια. Χαλιβάς τού σουσαμιού παρασκευάζονταν μέσα σέ ταφιά, τουρισά όλων των ειδών ήσαν σιγαμμένα σέ έυλοπίνακι, αβογούραχη τηγανίζανε με σουσαμλάδο, κόκκινα σάν τό κοράλλι, και όρεχτικά σάν τήν ζωστή γουαίνα, κάπαρες τού βουνοφ και χόρτα-άγριολάχανα της γής, και πίνες φημένες με λεριόν, στή θράνα, και καλαπαράκια παραγεμιστά και όλη ή έπι της γής εὐλογία τού υψίστου, ή προσητοιμασμένη πρός παρηγοριαν των πιστών όπου νηστεύουν, τας μεγάλας Τεσσαρακοστές βρισκόταν και πέρα... Βαράκια, σάν θηρία άνοιζαν κι' έχυσαν τό άφριμανό άιμα τους, μέσα σέ μαστραπέδες και μοναστηριακές κρασοκανάτες, για να μεταγγιούθ σέ τσίια εὐλίνα μεγάλη, σάν πηγάδια. Ο Νικολάκης τ'άχη χάσει. Μορά αυτή ήταν ζωή μανοϋλα μου !...

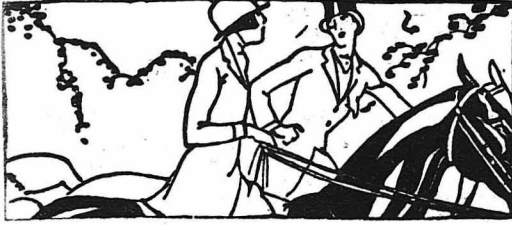
— Θα τό πής ! Θα τό πής ! Θα τό πής ! είνε σάν πηγάδια. Ο Νικολάκης τ'άχη χάσει. Μορά αυτή ήταν ζωή μανοϋλα μου !...

— Θα τό πής ! Θα τό πής ! Θα τό πής ! είνε σάν πηγάδια. Ο Νικολάκης τ'άχη χάσει. Μορά αυτή ήταν ζωή μανοϋλα μου !...

Άν ήξευρα πατά τι τού νιότανε ο Νικολάκης. Κάθως μαζός τους κι' άρχισε τό γλέντι. Άδός έάπινε τού κρασί, ή θά καταπίνετο όλόκληρο, μέσα στήν μαύρη έκείνη κρασοτρικυμία !... σκεφτόταν έλεπόντες τις γεμάτες κανάτες... Κ' έπινε, έπινε ός ποθίπσε κάτω έπρός. Όταν συνήλθε βρέθηκε σ' ένα κα-

Στά μεγάλα τού μοναστηριου καθάνα.

ΑΣΤΕΙΑ

Η ΕΣΥΠΙΝΑΔΑ ΤΟΥ ΟΥΓ'ΑΣΩΝ

Ο Ουτίλων, ο δεινός Πρόεδρος της Αμερικανικής Δημοκρατίας, ο οποίος απέκτησε τόση φήμη κατά των πανευρωπαϊκών πολέμων, έπαις από τις μεγάλες του οικονομολογικές και κοινωνιολογικές γνώσεις του, είχε και γνώσεις φιλοσοφίας που θα τις ζήλευσε κι ένας φιλόσοφος. Μά όλοι ιδιαίτερα αγαπάει ηχολοιστο με τα μεταφραστικά προβλήματα και με τόν πνευματικό.

Μιά μέρα, σε κάποιο τραπέζι, το οποίο είχε θέσει ένας πολιτικός προς τιμήν του, ο Ουτίλων είχε τίν άσυχια να κάθεται άνωθεν σ' ένα μεγαλοβιομήχανο, που δέν αισθανότανε καρμιά άποτύως έκτίμηση στα φιλοσοφικά προβλήματα.

— Κατά τή γνώμη μου, ή όποια έλλείπω να είναι και ή γνώρη κάθε λογικού ανθρώπου—είπε έξαφνα ο μεγαλοβιομήχανος με μεγάλο στόμφο και μεγαλύτερη άνταδεια—ή λέξεις φ ι λ ο σ ο φ ο ς είναι σύμφωνός. Λέμε φιλόσοφο έναν άνόητο, όταν δέν θέλουμε άπό τόν βλάση άπ' εύθείας. Δέ μου λέτε, σάς παρακαλώ—ρωτάει τόν Ουτίλωνα— τι χωρίζε ένα φιλόσοφο από ένα άνόητο ;

— Το πλάτος ενός τραπέζιού ! τού άποκρίθηκε άπα έστιατα ο τοιμολόγος Πρόεδρος.

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ

ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ... ΒΥΡΣΟΔΕΨΗΣ

Όσοι άνήκουν άσ βασιλικές οικογένειες, άρχισαν ν' αντιλαμβάνονται, ότι για καλό και για κακό είναι φρόνιμο να μαθαίνουν κι ένα άπάγγελμα, άπό κανείς δέν έξοις τής τύχης να γυρισματα.

Όλοι οι πρίγκηπες και όλες ή πριγκίπισσες άσ κάτι καταγίνονται σήμερα. Το πρώτοπόστορο, όμοις άπάγγελμα έδιάλεξε ή πριγκίπισσα Έλσα, έγγονη τού βασιλέως Ρουσσάτου τής Σουηδίας.

Η πριγκίπισσα Έλσα ηγαίνει κάθε μέρα σ' ένα βουρσοδέψις, φορεί τήν κοδιά της και άργάεται άσν άπλή άργάτι !

Η πριγκίπισσα Έλσα έχει γίνε σήμερα ένας τέλειος βουρσοδέψης πρώτης τάξεως και ότως ή άλλως έχει έξησφαλισμένο τού όμοις της.

Α. Ένα καντάλι έφώτιζε τήν όψη ή μορφή ενός όσού ! Άπό τού δεικνάνό όμοις τού άκουγόντουσαν γέλια έξάστρα άσν κρουσταλένια ! Νόμος πός βρήκε στα παλιά του χρόνια, όταν έπηρχε όμοις κόμοις και γ' ατόν, όταν έπηρχον ναίετα, όρεεις, γέλια, άγάπης και κλάματα.

Ζαλιζόμενος από τόν όμοι, τού κραιά και από τού ένειρα ρίχτηκε έκαι τού κουδούνιζαν τού γέλια όσπννια.

Ένας καλόγρης φηλέ, έπρός, σάν καφαλισμένο κοπαρήσας, με μέτρο γαννάκι και μακρό, σάν γαννάκι τράγου, τόν σπατάτησε.

— Ποδ πές εδλογόρμε μου ! Έδδ είναι τού κελόν τού άγίου Ήγούμενου.

— Και τι θέλουν τού γλάντια μέσα σόν Ήγούμενο /

— Γλάντι ! Μήπως ένδρασεσάι Γλάντια σόν Μοναστήρι. Ήπαγε όμοις μου καταραμένε Στανά !

— Βρά δέν άκούω τις φωνές !

— Είναι τού τάγματα τόν άγγέλον και τόν χειρουβειμ, που έπαγνίζον τήν φυχή τού Ήγούμενου μου, για τού εισέδρη στή νησάτια, άππλλαγμένος από πάντα παρασόν !...

Στό όόρο φάνηκε και ή μορφή τού Ήγούμενου !

— Τι συμβαίνει !... Τι θέλεις, τέκνον Νικολάκη ; ρώτησε.

— Τι θέλω, ό φτωχός !... Νά με πάρετε σόν Μοναστήρι. Νά μένω έδδ καλόγρης Ισάβια !...

Και τού πές ο Νικολάκης ό φαρμάς, έγαυε καλόγρης μετ άκαθάρη Δευτέρα, πός μέγαν τόν άλλον συχωρητίν του πειρασμόν και πός Ισάβια και έξασφάλιος διά τή μέλλουσαν ζωή, τήν άμπερωλή φυχή του.

Και τώρα όταν κανένας γρός τού χωριού, πάει σόν Μοναστήρι, τή Σαρακοστή, για τή «μετάνοια» και ρωτάει κρυφά τόν «άδελφόν» :

— Έπιτρεπεται να δοκιμάση κανένας, κρέας τή Σαρακοστή ;

— Ό πάτερ Νικολάκη, άπανταί σοβαρά, σάν Νόμος και άπόφασις !

— Κρέας ; Ποτς !... Και χαϊδεύει τήν κοιλιά του... Σταν... Σταν...

ΜΙΚΡΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΜΦΙΕΣΕΙΣ

Λευδοβίκες ο 15ος και ή μοναχή. Η φάρσα τής Βασιλίσσης ! Αι μεταμφιέσεις τού Μ.Ναπολέοντος. Στά πανηγύρια. Έν τή μέση τού λαού. Τι είδε σόν πανόραμα. Ο τελευταίος Μεντμερανός ψυχοραγιά. Πός μπερούσε να τρυπήση στόν Παράδεισο.

— Μιά μέρα πός ο Λευδοβίκος 15ος έργαζόταν σόν γραφεύ του, σόν παλάτι, παρονούσθηκε μι άδελφή τού έλέους και έξήτησε να τού μιλήση. Ο θυμωός τής δηγύρσεσε τήν εισοδα, γιατί ο βασιλεύς είχαν θέσει έντολή να μη τόν ένολχη καιεις όταν έργάζετα. Ύστερ' από μιή όρα όμοις ή άδελφή τού έλέους παρουσιόσθη μετ άλλιν σόν άνάκτορο, λέγοντας ότι είχε νά ακουιώσση σόν βασιλέα σπουδαίοντα πράγματα. Μετ πολλά τελοσπάτων, τήν άφήκαν να εισέδρη σόν βασιλικόν γραφεύον.

— Μεγαλειότατε, ειπε τότε σόν Λοιδοβίκο, έρχομαι να συχαρώ τήν Μεγαλειότητά σας τήν άνόρησσι σας άπ' τή τελευταία σας άρρώστια και σάς παρακαλώ να βοηθήσετε τού Μοναστήρι μας, τού όποιον εθρίσκεται, οικονομικά, σέ άδυσισάτη κατάσταση...

Ο βασιλεύς, συγκινηθείς από τού λόγια της, τής υποσχόθηκε να ένισχύση οικονομικά τού μοναστήρι. Η μοναχή τότε ετοιμάσθηκε να φύγη Μόλις έβησε όμοις στήν πόρτα, στοματσησε και έξασπασε σέ ήχηρόνια γέλια. Οι ασλικόι, κατάπληκτοι, τρέξαν μέσα σόν βασιλικό γραφεύο για να δοθν τι συμβαίνει.

— Θα είναι τρελλή ! τούς έφώναξε τότε ο βασιλεύς δείχνοντάς τούς τή μοναχή, ή όποια έξακολούσθους να είναι σκασιμένη στά γέλια. Συλλαβετέ τήν !... χωρίς όμοις να τήν κακομεταχειρισθήτε !

Στό άκουσμα τόν λόγον ατόν, ή καλόγρη έξασπασε σέ νέα γέλια. Και ρόλις μετ άμφοση όμοις, όταν κατώρθωσε τέλος να συνέδρη, ειπε :

— Μά καλά... Δέ μ' άναγομήρει κανείς σας ;...

Συγχρόνως δέ έπέτασε τού κάλυμμα πού τής έσκέπαζεν τού κεφάλι. Όλοι τότε έμεινον κέκωλο. Η όδην καλόγρη δέν ήταν άλλη από τήν βασιλίσσα, ή όποια είχε μεταμφιεσθή για να διασκεδάση λίγο και για να παίξη μιάν άποκρησάτιχη φάρσα σόν βασιλέα.

Μία από τις μεγαλύτερες διασκαδασεις τού Μεγάλου Ναπολέοντος ήταν να άνακαταύξει με τόν Παρισινό λαό, στίς λιπίες έμφορηπανηγύρεας, μεταμφιέσιμος ει έπιδ αστό. Κάποτε μέλινα —καθός άναφέρει ο Λά Κόξ σόν «Απομνημονεύματα τής Άγίας Έλένης»—σέ ένα τέτοιο πανηγύρι, ο Ναπολέων ήθεσ μαζί τού και τήν Άδονόρτατα Μαρία-Λοίζα, μεταμφιεσμένη σέ...μοδιστρούλα ! Άργότερα δέ διηγείτο με κάρμα στίς στυλιόσ της, πός με κίνε δνο να χλοισαπηθώ μαζί με τή νύκτα του από τούς Παρισινούς, πλησίον ένα «πανοραμιάς» και άφου έβασε τήν δεικρά του, ειπε μέσα από τήν φακό τού πανοράματος...«τίν Α. Μ. τόν Άδονόρτατα τόν Γάλλον έν μέση τής οικογενείας Τον και τής Άύλης Τον» !...

Ο τελευταίος άπόγονος τού οίκου Μοντμερανός, τού άριστοκρατικώτερος οίκου τής Γαλλίας—δταν ένωικωσεν ότι είχε φθάσει στά τελευταία του, παρήγγυιλε να τού φέρουν μιάν ένδυμασία καπουταιίνου, για να πεθάνη φορώντας τήν.

Ο φίλος του Ιππότης ντε Μογγαδόν, ο όποιος παρίσονατο στήν σκηνη αούτ, όταν άκουσε τήν κοράξην έπιθυμία τού γέρου άμαρτωλού τού ειπε :

— Μά τόν Θεό, δέν έχεις άδικο ! Άν δέν μεταμφιεσθής καλά, δέν όόρχε; έλιπς να κατωθώσης να τρυπήσης μέσα σόν Παράδεισο !...

Και να λοιπόν γιατί έπαλογήρε ο Νικολάκης τή Λαθαρή Δευτέρα.